

Profesionālās maģistra programmas (Executive MBA) nozīme vadītāju karjeras attīstībā Baltijā

Autore: Evita Lune, Pedersen & Partners uzņēmuma vadītāja Latvijā

Šī raksta tapšanā autore izmantojusi savu pieredzi strādājot par Executive MBA Programmas Direktori Rīgas Ekonomikas augstskolā (Stockholm School of Economics in Riga – vadošā biznesa augstskola Baltijā, (www.sseriga.edu.lv/)). Evitai Lunei ir ekonomikas zinātņu doktore; viņas iepriekšējā darba pieredze ietver sešus gadus kompānijā Shell un piecus gadus privātajā uzņēmējdarbībā.
evita.lune@pedersenandpartners.com

Šajā rakstā tiek analizēta EMBA programmu loma vadītāju profesionālajā izaugsmē trīs Baltijas valstīs: Igaunija, Latvija un Lietuva. Executive MBA Programma ir profesionālā maģistra programma, kuras veiksmīgas nokārtošanas gadījuma dalībnieks iegūst maģistra grādu uzņēmējdarbības vadībā, tajā var piedalīties vadītāji ar minimums piecu gadu darba pieredzi un augstāko izglītību (kas var arī nebūt ekonomikā). Šajā divu gadu nepilna laika programmā tiek iesaistīti ārzemju profesori un tiek izmantotas interaktīvas apmācības metodes.

Šis raksts analizē, kāpēc vadītājiem, kuri ir jau veiksmīgi savās karjerās, vajadzētu atkal mācīties.

Plaisa izglītībā

Patreiz daudzas no vadošām pozīcijām Baltijas valstīs ieņem vadītājiem, kuri ir 35 – 45 gadus veci un kuriem laikā, kad viņi mācījās augstskolā, nebija iespējas iegūt izglītību, kas būtu atbilstoša mūsdienu tirgus ekonomikas prasībām, jo viņi ieguvuši augstāko izglītību Padomju laikā.

Vadītāju paaudzei, kura dotajā brīdī ir vecāka par 35 gadiem, visbiežāk sastopamā izglītība ir inženieris vīrietim un filologs sievietei. Tas, protams, ir vispārīgums, bet tas norāda uz zināmām likumsakarībām bijušajās sociālsima valstīs.

Daži no inženieriem strādā kā uzņēmumu vadītāji vai vadības lēmumu pieņēmēji vietējās vai starptautiskās firmās. Viņi vada uzņēmumu, izmantojot tādas savas stiprās puses kā loģika, plānošana, sistemātiska domāšana un interese par tehnoloģijām. Parasti viņiem pietrūkst iemaņu tādās jomās kā finansu vadība, mārketingas, personāla vadības prasmes un ar biznesa vadību saistītie tīsisie jautājumi.

Savukārt daudzi filologi ir pievērsušies pakalpojumu nozarei vai kļuvuši par mārketinga speciālistiem. Komunikācijas prasmes, sveršvalodu zināšanas, spēja veidot un nostprināt kontaktus, ir nodrošinājusi viņu veiksmi. Šīs nvdītāju daļas vājās puses ir finansu vadība, informācijas tehnoloģijas un stratēģiskā plānošana.

Vadītājiem Baltijā ir raksturīgs ne tikai dažu iemaņu trūkums, bet viņiem arī nav bijis iespēju piedalīties dziļās apmācības programmās ārpus savas darba vides. Izmaiņas, ko vadītāji veicinājuši savos uzņēmumos pēdējo piecpadsmit gadu laikā, ir milzīgas. Vadītājiem ir ievērojamas ikdienas vadības iemaņas, bet, lai sāktu domāt stratēģiski, iegūtu iespēju vizualizēt nākotnes attīstību un kļūt radošam, bieži noder pilnīgi savādāki mācību apstākļi, kas iespējami, piemēram, Executive MBA Programmā.

Atpakaļ un skolu

Daži no EMBA Programmas dalībniekiem ir uzvēruši, ka papildus vispārējo vadības iemaņu apgūšanai, programma pārveidojusi viņu personību un viņi kļuvuši par stiprākiem līderiem, kuri ir ieinteresēti un spējīgi iedvesmot savus kolēģus, izmantojot citu kompāniju piemērus un teorijas, ko apguvuši auditorijā, pārrunājot vadības priekšmetus ar pasniedzējiem un saviem studiju biedriem.

Kontaktu izveidošana un nostiprināšana ar vadītājiem no dažādām nozarēm Baltijā, ir vēl viens būtisks ieguvums ārpus programmas ietvariem. Tas ir būtiski gan Baltijas vadītājiem, gan arī ārzemniekiem, kas brauc Baltijas valstīm attīstīt savu biznesu. Viņiem ir iespēja vienlaicīgi iegūt augsta līmeņa izglītību un attīstīt biznesa kontaktus.

Parādās jautājums, kāpēc šiem vadītājiem, kas jau ir tik veiksmīgi savos uzņēmumos, un kuri varētu deleģēt visas specifiskās profesionālās vajadzības, būtu nepieciešams piedalīties tādā apmācības programmā. Ir būtiski uzsvērt vēl divas iemaņu kategorijas:

- Spēja redzēt kopējo ainu – sava uzņēmuma vietu globālajā arēnā – un ātri pārslēgties uz detaļām, tiklīdz tas ir nepieciešams. Piemēram, EMBA Programmas dalībnieki ir spējīgi novērtēt jaunas IT sistēmas ieviešanas rentabilitāti, grāmatveža darba akurātumu vai mārketinga vadītāja darba efektivitāti,
- Kad kompānijas ir sasniegušas zināmu attīstības līmeni, papildus biznesa attīstības pamatiemaņām, kļūst nepieciešamas specifiskākas zināšanas, piemēram, finanšu vadībā, personāla vadībā vai korporatīvajā vadībā (corporate governance).

“Dalība Executive MBA Programmā deva man jaunu ieskatu grupu darbā un grupu vadībā. Man patika strādāt pie projektiem kopā ar lēmumu pieņēmējiem no citiem uzņēmumiem Baltijā.” Ainārs Ozols, SEB Unibanka Viceprezidents.

“Jā, man bija noderīgi atgriezties tanī pašā augstskolā. Lai arī mana pirmā izglītība bija ļoti laba un daži no priekšmetiem bija līdzīgi, atgriežoties pie tiem pašiem jautājumiem ar manu pašreizējo pieredzi, man radās pilnīgi jauna izpratne par šīm tēmām. Bez tam, studējot Executive MBA programmā, ļoti nozīmīgs ir pašu grupas dalībnieku ieguldījums.”

Roberts Stugis, Finanšu Analīzes Departamenta Direktors, Parex Banka.

Henrijs Mincbergs un citi pētnieki uzsver, ka vadības priekšmetus var iemācīt tikai tiem cilvēkiem, kuriem jau ir darba pieredze. Šie autori pat salīdzina vadības priekšmetu mācīšanu cilvēkiem bez pieredzes ar psiholoģijas mācīšanu kādam, kas nekad nav saticis cilvēku.

Dažiem no EMBA Programmas dalībniekiem jau ir viens vai pat divi maģistra grādi (piemēram, ekonomikā un tiesībās); daži no viņiem ir partneri globālajās konsultāciju firmās vai ieņem vadošas pozīcijas starptautiskās kompānijās. Tomēr, sistemātiska un

dzija visu vadības priekšmetu pārrunāšana ar ar ekspertiem, kas darbojas kā pasniedzēji un studiju biedriem, ir tāda pieredze, par ko vadītāji atcerēsies visu mūžu.

Visbeidzot, vadītāji, kuri piedalījušies EMBA programmā, ar to neaprobežojas. Viņi apzinās gan savas iespējas, gan arī iztrūkumus zināšanās un iemaņās. Viņi apzinās nepārtrauktas izglītošanās un attīstības nozīmi, jo bez tās nav iespējams ieņemt līdera pozīciju. Kā viens no maniem Pedersen & Partners kolēģiem, pieredzējis vadītāju meklēšanas speciālists, ir teicis: "Tiklīdz uzņēmuma vadītājs zaudē savu entuziasmu mācīties un motivēt savu komandu uz mācīšanos, sākas laika atskaite līdz viņa karjeras beigām."

Kopsavilkums

Pieredzējuši vadītāji, piedaloties Executive MBA Programmā, iegūst šādas priekšrocības:

- Vispārējo vadības zināšanu un iemaņu attīstība,
- Spēja diferencēt savu uzņēmumu un nodrošināt tā ilgtspēju,
- Kontaktu izveide un nostiprināšana ar valošajiem speciālistiem un lēmumu pieņēmējiem dažādās nozarēs,
- Līdera potenciāla un komunikācijas iemaņu attīstība, ieskaitot komunikāciju angļu valodā,
- Spēja redzēt kopainu,
- Patreizējo pozīciju nostiprināšana vai pamata radīšana turpmākai karjeras izaugsmei,
- Pozitīvas izmaiņas personībā un iespaidi visam mūžam.

Pedersen & Partners is a leading international executive search firm. We operate 33 wholly owned offices in Almaty, Athens, Baku, Belgrade, Bratislava, Bucharest, Budapest, Chisinau, Helsinki, Istanbul, Kiev, Ljubljana, Minsk, Moscow, Munich, Nicosia, Prague, Riga, Sarajevo, Skopje, Sofia, St. Petersburg, Tallinn, Tashkent, Tbilisi, Tehran, Tel-Aviv, Tirana, Toronto, Vienna, Vilnius, Warsaw and Zagreb. Our values Trust - Relationship - Professionalism apply to our interaction with clients as well as executives. More information about Pedersen & Partners is available on www.pedersenandpartners.com